

OBSAH:

I. Písmenkové čtecí metody 3

Nedostatek historických zpráv o stavu vyučování gramotě v starověké Rusi. — Kyrilice. — Složitost názvů církevně-slovanských písmen. — Průběh vyučování čtení. — Čtení v západoevropských školách. — Rukopisné slabikáře. — Obtíže při učení čtení podle starověkých rukopisných knih. — Církevní charakter nejstarší školy v Rusku i na Západě. — Žaltář, hlavní učebnice v nejstarším Rusku i na Západě. — Zdokonalení písmenkové metody. — Vliv tisku. — První ruské tištěné slabikáře 16. a 17. století. — První ruský slabikář s obrázky. — První pokus zavést zvukovou metodu v ruském slabikáři 17. století. — Ruské slabikáře v době Petra Velikého. — Čtecí metody se nevyvíjejí v Rusku. — Čtecí metody Lockova a Basedowova. — Zvuková analýze Pestalozziho. — Slabikové čtecí metody.

II. Zvuková čtecí metoda na Západě. Metoda Jacototova 21

V. I. Ickelsamer — tvůrce zvukové metody. — Příčiny úspěchu jeho slabikáře. — Metoda V. Raticchia. — Úloha německých učitelských seminářů při zpracování zvukové metody. — Podstata zvukové metody Stephaniho. — Osud metody Stephaniho ve Francii. — V čem je podstata metody Jacototovy. — N. Adam. — Metoda F. Gedike. — Teoretické základy metody Jacototovy. — Průběh vyučování čtení podle metody Jacototovy. — Kritika metody Jacototovy. — Metoda Jacototova v Německu. — Úloha Ruska v rozvoji čtecích metod. — Rozvoj ruských pedagogických myšlenek za Petra Velikého a Kateřiny II. — Jankovič de Mirievo; vliv ideí J. A. Komenského na jeho činnost. — Metoda vzájemného učení za cara Alexandra I. — Vyslání ruských pedagogů do záp. Evropy k studiu lancasterského systému vzájemného učení. — Osud lancasterských škol v Rusku. — Vliv myšlenek Pestalozziho na ruskou pedagogiku. — Metoda Jacototova v Rusku; její šířitelé N. A. Polevoj, E. O. Gugel, F. Kistěr, F. D. Studitskij. — Vliv Jacototův na V. A. Zolotova.

III. Metoda »normálních slov« 39

Metody Voglova, Thomasova a Böhmova. — I. B. Graser a L. G. Olivier. — Grasrovi následovníci. — Projekt slabikáře podle metody normálních slov. — Úspěch metody normálních slov. — »Abstraktní metoda«. — L. N. Tolstého kritika metody normálních slov. — Příčiny

pozdního proniknutí metody normálních slov v Rusku. — Zaostalost ruské školy za cara Nikolaje I. — Ruská národní škola, jak ji vylíčil L. N. Tolstoj. — Nový směr otázek lidového vzdělání po krymské válce. — N. J. Pirogov a jeho vliv na ruskou pedagogiku. — Jasnopoljanská škola L. N. Tolstého. — K. D. Ušinskij. — Nedělní školy. — Vliv zrušení nevolnictví na rozvoj ruské národní školy. — Zákon r. 1864 upevňuje národní školu v rukou zemstva. — N. A. Korf, organizátor ruské národní školy. — Jeho úloha v kampani za rozšíření zvukové metody v Rusku. — Předchůdci N. A. Korfa jako propagátora této metody: N. P. Stolpjanskij, I. F. Glivinskij, K. D. Ušinskij, R. V. Orbinskij. — Práce kněze N. Blinova. — Velké rozšíření zvukové metody v Rusku v 70. letech minulého století a charakteristika základních způsobů vyučování čtení podle této metody. — J. I. Paulsen a jeho zpracování metody »normálních slov«.

IV. Analyticko-synthetické zvukové čtecí metody v Rusku . . . . .

63

Zpracování metody N. F. Bunakovem. — Bunakov využíval zkušenosti Pestalozziho, Lockových a j. — Úloha ministerstva vojenství v rozvoji ruských pedagogických myšlenek a školské organizace. — První všeruský sjezd učitelů. — Názor L. N. Tolstého na zvukovou metodu. — »Sluchová« čtecí metoda L. N. Tolstého; jeho »Azbukka«. — Utkání »sluchové« a »zvukové« metody a polemika, vyvolaná článkem L. N. Tolstého »O lidovém vzdělání«. — Metodické práce V. I. Vodovozova a S. I. Miropolského. — Klasifikace metod vyučování gramotě, nabídnutá S. I. Miropolským. — Nadvláda analyticko-synthetických zvukových metod v ruské národní škole před světovou válkou. — Otázka splývání zvuků. — Vs. S. Flěrov a jeho »napodobovací« způsob čtení. — Ruské abecedy na rozstřihání a metoda Wettekampova. — Podstata metody Vs. S. Flěrova. — »Přirozená zvuková metoda« A. Tereškeviče. — Přepřacování Froeblovy metody. — Čtecí metoda Montessoriové v Rusku.

V. Čtecí metody ve školách Spojených států severoamerických . . . . .

81

H. Mann a Jacotot. — Odlišnosti čtecích metod na amerických národních školách. — Metoda Margaret Mac Closky. — Metoda Aldinova. — Metoda Farnhamova. — Různovitost amerických čtecích metod. — »Systém Pollardové«. — Metody E. Gordonové a Beaconova. — Osud zvukové metody v Americe. — Metoda »nabídek«. — Čtení amerických žáků.

VI. Vyučování čtení podle »americké metody« v Rusku kolem r. 1900 . . . . .

91

Ruští pedagogové (L. N. Tolstoj, J. P. Kovalevskij, S. A. Račinskij) dávno znají americké čtecí metody. — Nástin americké školy od J. N. Janžulové a jeho vliv na ruské pedagogické smýšlení. — První slabikář z r. 1905, zpracovaný podle »systému americké školy«. — Mínění J. N. Janžulové o tomto slabikáři. — Vlastnosti ruského jazyka podle mínění J. N. Janžulové nepřekážejí tomu, aby byla v ruské škole zavedena globální metoda (»metoda celých slov«). — Slabikář A. V. Dudyškinové. — Výběr frází v prvních ruských globálních slabikářích. — Metodické pokyny k slabikáři »Ruská gramota«. — Veliký zájem ruského učitelstva o globální metodu. — Ruské učitelstvo se dělí na dva tábory: na »věrné přívržence zvukové metody« a propagátory »amerického systému« čtecí metody. — Prázdninové učitelské kursy, aréna zápasu dvou táborů. — Diskuse na učitelských kursech v Petrohradě r. 1911. — Osud prvních ruských globálních slabikářů. — Slabikář P. I. Retsepa. — Slabikář P. P. Mironosického. — Slabikář J. Fortunatovové a I. Šlegerové. — Příčiny, pro které se nerozšířila všeobecně v předrevolučním Rusku.

VII. Globální metoda v sovětské škole 112

Komplexní vyučovací systém v sovětské škole vyvolal velmi příznivé podmínky pro vyučování čtení globální metodou. — Charakteristika komplexních osnov. — V komplexním systému je možná jenom globální čtecí metoda. — Jak se vyučovalo touto metodou v sovětské škole. — Nedostatky prvních komplexních osnov. — Pokles všeobecně vzdělávací úrovně školy. — Poměr obyvatelstva ke komplexním osnovám. — Boj sovětského učitelstva s »komplexem«. — Přehledka osnov. — Vyučování čtení podle osnov z r. 1927-28. — Dovolení užít principů zvukové metody. — Co žádá dnešní sovětská pedagogika na slabikáři pro sovětské školy. — Proč bylo upuštěno od výhradního užívání globální metody. — Veliké rozšíření zvukové metody v sovětské škole. — Mínění P. O. Afanasjeva a N. K. Krupské o globální metodě. — Metoda vyučování dospělých lidí v sovětském Svazu. — Nejrozšířenější slabikáře v sovětské škole. — Slabiková čtecí metoda. — Otázka vytvoření »ruského systému čtecí metody«. — Učení gramotě bez slabikáře; systém I. N. Šapošnikova a N. E. Bočkarěva.

VIII. Závěr	131
Literatura	139
Rejstřík osobní	141